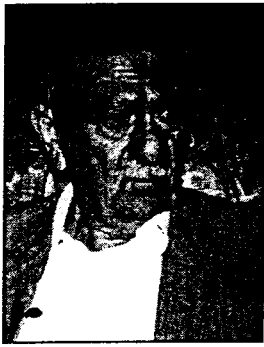

مهسعود محمدهد:

بهغهیری ئیمان بهحق که له مندالییهوه بۆم ماوهتهوه، کهس نییه لهژیر تهئسیریدا به

دیوانی نه مجارهی گۆناری (رامان) له گهڵ کهسایه تیبیهکی ناسراوی کورده که نویش مامۆستا (مهسعود محمدهد) مامۆستا ج وهک رۆشنبیرۆ هزرگانیکی کورد، ج وهک خاوهن بیروراو بۆچوونی تایبیت بهختی له لای ههمرولایهک ناسراوه، که کورپی زاناو شاعیری ناسراو مهلا محمدهدی کۆتیه، له بنه ماله ی جملی زادهی نیشتمان پهروهرو رووناکیبیر پتیهکویه.

مامۆستا له بواری نه دههه و سیاسهت و فیکر به زمانی عه ره بهی و کوردی خاوهنی چه ن دین کتیب و با به تی پر با به خه، که سه ره جم نهو کتیبانه که لیتیکه که و ره یان له کتیبخانه ی کوردهدا پر کردۆته وه، نهو کهسایه تیبیه فیکری و رۆشنبیرییه له بهر گرنگی و زیندوویی بیرورایهکانی تا به نه مرۆش دهگا بیرورایهکانی جتیهکی گفتوگۆو مشتومرن.

ناگه م..

رامان: جه نابت به وه ناسراویت که رۆشنبیرتکی سه ریح و بویری له بۆچونهکانی خۆت، ئایا لهو بویری و سه راحه ته قه رزدار ی باوکت نیت؟

مهسعود محمدهد: عه رزم کردی، بویری له باوکه وه بوو به دهه رسی یه که مه له ئیمان به حق.. عامیلی ئه ساسی له ته کوینی مندا..

رامان: خه سه له تیکه تر له لای ئیوه دا که باسی لیتوه ده کری، ده لێن مامۆستا زۆر گۆشه گجیره، هۆیه کهش نه وه یه که خه ریکی خۆت نه وه نووسینی؟

مهسعود محمدهد: قسه که ت راسته، من گۆشه گجیرم، به لام نهک وهک ته به عه ته ی ده رویشی، نه خه ییر نهو شته ی که خه لک ده رووژتین، بیره و به ویدا ده بیات، سه ر به ویدا ده که ن و سه ر بیره دا ده که ن، نه من نه وه م له لا نییه، هه یج شتیکه نهو دنیایه رامناکیشن، زۆر له میتره نه من دنیا نامکیشن، ئنجا که دنیا نه مکیشن بۆ بچم سه ر به وئ و بیره دا بنیم و خۆم هه لقه ورتینم، نه من خوا خوا مه نه وانه ی سیاسه ته داری که وه رن و مه لیکن نه یان بینم، وا ته صادوفی کرد چه ند که ستیک له وانه وهک (جه مال عه بدولناسر و مه لیک حوسین و حکومه ته ی شای ئییران و سه دام حوسین) هه م سویران ده عوه تیان کردووم، وه لاهی نه چومه ده عوه تی که سیان، ته به عن نا لیم نه وانه هه یج.. فه قه ت شتیکم هه ئنا وه ته پیش که ما نیعی چونه که م بووه، له بهر نه وه وهک وتم: ئیمانم به حق هه ئنا وه وهک بلتی چاولیکه ری یا ته طه بوع بووه یان ته ئسیر و نیلهام وهر گرتن که من به وای دنیا دا نه که پیم و خه ریکی نووسین بم، ده مه ئیتیه وه گۆشه گجیری به تاییه ته ی که پیاو به ته مه ندا چوو، چل وه نه جم تبه په راندووه نه ی نابج گۆشه گجیر بم، خۆ له سه ری کۆلان نووسین ناکرئ و له جتی قه ره بالغ ناکرئ، له دیوه خانان نووسین ناکرئ، ئیسته ته مه مه نم (۷۸) ساله.

مهسعود محمدهد: زۆر سوپاس بۆ نهو موحامه له به ی تو ده یفه رمووی.

رامان: نه وه ته وازوعی جه نابتانه.. سه ره تا چه ز ده که ین باسی نه وه مان بۆ بکه یه ت نهو ژینگه وینه ماله به ی تیبیدا پهروه ره بویت، کاربگه ریی له سه ر پتیه گیان دنی هۆشیاری ئیوه چیه و چۆنه..؟

مهسعود محمدهد: من له مالتیکی وهک بلتین ریزلیتگیروا پهروه ره بووم، باوکم ده توانم بلتیم نمونه ی جور نه ت و فیکری واسیع بوو، نمونه ی چاکه و کوردا یه تیش له وئ را وه ستی، باوکم له دوو لا وه کارتیکه ر بوو بۆ سه ر من، یه کتیکیان هه ر له مندالییه وه ئیمان به حق له مندا بووه عه قیده یه ک تا نه م رۆژه له که لندا ده ئی.. دوواتر که که شتسه ته مه نه نی لیکدانه وه و خۆتاسین، هه ستی خۆ به که م زانین له ته ک شه خه سییه ته ی باوکم شکاندمییه وه.. ده موت، چه ند تیکه خۆم هه لبا ویزم ناگه مه نه ژنۆی نهو باوکه.. نهو مرۆبم وهک کتیک ده هاته بهر چا و که له هه یج باز تکی گۆرا ودا ناگۆرت.. ج له که ل مه لیک با یه و ج له مالتی خۆی به سه ر سینی خوار ده مه نییه وه با یه و.. له ده رسی فه قتیان.. له که ل خه لک و خوا یه ک وینه و یه ک ره فتاری هه بوو، به سه ر هه موو هه لوه ستیکدا زال بوو، ساله های سال خه ریک بووم له وه همی نهو خۆ به که م زانینه ده ر بچم، له دوو مه وقیفی گرینگ نه مه توانی به ده نگ بیم له بهر نهو تر سه ی که به جی جور نه ته ی په کم بخات «یه کتیک لهو مه وقیفانه، دووای سه سال پاش مه رگی باوکم، نه وه بوو که (وه سی - عه بدولئیسلاه) له پاش چوونی بارزانیه کان بۆ ئییران سالی - ۱۹۴۶ - سه ر دانی ناوچه که ی کردو له هه ولتیر نا هه نگی بۆ گێردرا و کور دیکه ی خۆ فرۆش، موباره کبادی زال بوونی لیکرد.. تر سه که ی باوکم نه بوایه، بیتگومان، به ریه رچیتکم ده دا یه وه».

ده زمانی نه گه ر باوکم لهو مه وقیفانه با یه مه وقیفه کان روویان نه ده دا، چونکه که س له حه زووری نه ودا نه ی ده توانی پت لئ هه لکیشیت و سنوور به نه زیتیت، که واته من قه رزدار ی باوکم له ئیمان هه ئتان به حق و راستی.. زه ده دی شه خه سییه تیشی بووم که ده زمانی به و

**ئیمان هیان بهحق له مندا بووه عه قیده یه ک،
تانه مرۆ له گه لندا ده ئی**

مسعود محمدهد - نازاد عبدالواحد

وامان: جهنابتان کتیبتي پر باهختان هديه له مسهر (حاجي قادري کوي) او تا نيستهش سې بهشي لي دهرچووه، نهو کتیبه فراوانترين کتیبه که به قولی دیراسه ی حاجي قادر و بارودڅخي نهو سهرده مسو بيتهی حاجي قادري تیدا کرابیت، زور کهس پتیبان وایه نهو کتیبه نهو ندهی قولکردنه وهی بیرورای خوته بهرانبر به میلله تی کوردو لایه نی نهو وایه تی، نهو نده له مسهر حاجي قادري کوي نییه.. وهلامت بو نهو چیه؟

مسعود محمدهد: وهلامه کهم نهو دیه ههستم بهوه نه کردوه من وایم، داخوازی نووسینه که له گهل دنگدانه وهی دهر وون نهو دی پینووسیم، شتیکی تاییه تی نییه منی پال بیتوه نابی بو نهو نووسینه، شتیکیه بیروباوه یم بووه، من نهو هام، نهو باوه یمه، قسه که دیت له پنا حاجي قادر و له پنا

باوکمه وه بیت قسه که ناخومه وه، نهو شه خصه ی وه ها ده لئی با سه یرتکی (اعادة التوازن) او (تفسيري بشري) و (مروفت و دهر ووبه ر) بکات.. با گوتار دکام بخوتیتته وه، چ پنا و پتیبان تیدا نییه.

وامان: هه ندی له براده نه کادیبه کان و خهلکانی تریش گلپیان له نووسینی جهنابته ده لئین سهرچاوه به کار ناهینتی به یدک نه فده شت ده نووسی، تو ده لئی چی؟

مسعود محمدهد: نه ران که یقی خویانه، من نهو دم کردوه که کردومه، جهنابت مومکینه ته صهور بکه ی که ماله کهم پر له کتیبی عه جاب و غه رائب! نه شه دوماییللا تا کتیبه کانی خوم له ماله که ی خومدا نییه، (۸۰٪) ی نووسینی خوم له ماله کهم نییه، مه کته به مان هه بووه سو و تا وه، پاشان کتیبی نهو کاته هه ر زانستی نیسلا می و نهو شتانه یه، من سهرچاوه به کجار که مه، نیسته موحتاجی هه ندی له ریاضیاتی عولیا م دهستم به کهس راناکا، لهو دهرسم و له م دهرسم، پتوستم بهوه بو له (فله لک) هه ندی عوقده هه بوو لام، نهو دی فله لکیشی ده زانی عوقده که ی نه ده زانی، هه ر نه یان نیستبو، دوا یی خوم له گهل خومدا حه لم

هوشی ونم چالا که، بویه له لایه که وه بیده سه لایتم له ده ست که یشتن به سهرچاوه، له لایه کیشه وه نه من خه ریکی کیمیا و فیزیا و شتی و انیم، زیاتر خه ریکی زمان و میژوو و نه دهب و نیجتماعم که نهو شتانه بو خوم بی سهرچاوه ده توانم قسه یان تیدا بکم.

وامان: جگه له وهی (فرزید) که هاسی ده که ی که له لای فرزید به (عه قلی باطن) نا و نراوه تا یا نه مه پشه وندی به وه وه نییه که ما وه یدک له ژبانی خوت بو ته نه مولات ته رخان کردین؟

مسعود محمدهد: من له (۱۹۴۵) تا (۱۹۵۲) نهو حه وت ساله هه ر به ته نه موله وه خه ریک بووم، نیسته ش له بیرمه یدک له شته بنچینه بیسه کانی له گهل من ددی له نووسیم رهنجی داوه ته وه له نووسینیکمدا نووسیمه «لیس قزاری العقل ان یمتنع تفسیر الاشیا، الی لایفهمها، انما یفسرها تفسیرات خاطنه..»، نه م قسه یه هه موو نه فسانه کان ته فسیر ده کات، بو نمونه بروسکه ده بینتی نازانتی چیه، ده لئی قه مچی مه لایکه تان لیدیا، بو مه له رزه دی و ده لئی گا له بن نه رزه ده یه رتین، هه موو نهو شتانه ی که تیبی ناکات بی جهواب ده مینتی چونکه غه ریزه داوای جهواب ناکات، ته نیا عه قل ته فسیری ژیرانه داوا ده کات، به لام عه قلی له زانکو بی له گهل

عه قلی له ده شتی بتوتین بی فه رق زوره، نهو دی عه قل دهر ورتین چول و به ریه نییه، تا نیسته (نه سکیمو) نه یزانی کاغه ز بنووسن زمانی خوی هه ر له خهلکی وه رده گرت، نهو لایه نی ته نه مولی زاتی زور دهری هه بو له ژبانم، پروا به فهرموو زورترین نوکاتی شیعری نالی که من زانیمه لهو لایه نه بووه، به عنی له پر مانایه که یم زانیمه بی نهو دی تی فکرم له دهر ووه له گه لم ژباوه به لام له بیرم نییه که بوی تی فکریوم..

وامان: نهو دی جهنابت نووسیو ته، هه ندی تیروانینت ته رح کردبوو به تاییه تی نهو دی له گوٹاری (روشنیری نوی) بلاوت کرده وه، هاسی قوناعه کانی په ره سه ندنی کومه لت کردبوو تیا دا باری سه رنجی خوت هه بوو به تاییه تی له مسهر قوناعی کویلا یه تی، جهنابت کویلا یه تی به (دیارده) داده نیتی نه ک به (قوناع)، نیسته چ ده لئی..؟

ده شتی خور به دکم زانین له تگ که سایه تی باوکم شیکار زدی بیوه، بویه
چندزان سال خوریک بزوم له وه شمی نهو خور به دکم زانینه دهر وچم

کرد.. من نیمانم به شتی هه یه: که رایه کی فرزیده خوم له خومدا نهو دم دی به مندالی و هه لکشاویش له مندا شتیکی هه بوو، عوقده یدک هه بوو له هیکرا ده کراوه بوم به بی نهو دی تی فکرم، جار بی نا دوو جار نا ده جار تا که بیستمه مه قاله یه کی فرزید تیدا ده لئی هوشی ون هه موو نهو گرتیبانه ی که هوشی ناگا حه لیان ناکات له ژوروه وه خه ریکی حه ل کردنیان ده بی، روتی له روتان پرسباری که ده بیستی (۵-۱۰) ساله خه یالت بوی نه چووه، له پر که شف بووه، له وانه یه نهو لای من هه ندی سانا و چالاک بی و لای خهلکی تریش هه یه، هه ندی کهس له وده دا ده کاته قوناعی نیلها م له پر ده شت به دوا ی یه کدا که شف ده بن، نه من نهو دم نییه، به لام

مسعود محممد - نونور توفی - نازاد عبدالواحد له سره تاي ههشتاکاندا

الانسان خالق العمل الاجتماعي - به شهروه که عمه ملی نیجتماعی دروست دهکات، طبیعی له حیوانات غه ریزه هه به نیجتماعیات نییه، لای نینسان هه به، که ده لیتی (نیجتماع) میژوو و زانست و زانیاری و زمان ده گرتیه هه مووی نیجتماعی نینسانه، چیتر بلتیم قوریان ناخر ناله تی به سته زمان چی دهکا، به لئی نالهت که بلاو بووه، مرۆف به بیی داخواری نوه ناله ته که موخته ربیع دروستی کردوه و بازرگانی هیناویه ته بازار و جیهه تیکی بانق ته غه ذیهی دهکا، خو نوه هه روا له خو زایی پهیدا نابی، توش که نوتومسیتی پهیدا بوو ناچی چه قو له تایه که ی بدهی، هه لیه ته ده بی ناگات لئی بی، مانای نوه نییه که تو مه جبور بووی که ریک نالی که بدهی له لایه ن که روهو راکیشری، خو جو به که ده که نه دهی ده تپنج، نه کهر گاسنه که تیژ نه که مه وه ده وهستی... مه به ستم، که ده لئی (بتطور وسائل الانتاج...) وهک نوه وهی که نیتاجه که له خو زا ته طور بکات، که چی عه قلی نینسانی و عوله ماو داخواری و ناره زووی ته مه لوک و نازانم چی و ناره زووی قازانج و سه و داو مامه له پیشی ده دخت.

رامان: له نووسینی کوردیدا به تاییه تی له م بیست سالمی دواپی زور هن ده یانه وی هه ندی چمک و بیرو پای ده روه به یین و له سه ر واقعی نه مرۆی کورد بیسه پین، بو نمونه په کئی لهو شتانه ی که جه نابت له کتییی (حمه ناغا) روونت کردو ته وه، لایه نی عه شاییه که گرایه خزمه تی کوردی نه کردوه و لهو کتیه ده هه ندی مه فاهیمت روون کردو ته وه پیت وایه نوه مه فاهیمانه چند خزمه تی نیمه ده که ن...؟

مسعود محممد: قسه قسه ده هیینی، سه رۆک عه شیرد تا نوه ناخیرانه له که ل عه شیره تی خو زیان خیانه تیان نه ده کرد، نوه وی پیوه ندی عه شیره تی هه بوو، عه شیره ته که وهک باوک سه یری سه رۆکی عه شیره ته که ی ده کرد، نه کهر وای نه کردیا عه شیره ته کانی ده ورو به یری ده یان خو ارد، به داخوه نوه ویش نه نجامی نه بوونی کیانی کورده، پیویست بوو پیش (۲۰۰-۳۰۰) سال، پیوه ندی عه شایری نه مینتی، به لام ماوه تا نوه راده به یی سه رۆکی عه شیرد خزمه تی عه شیره ته که ی ده کرد، چونکه سه رۆکی عه شیرد له که ل عه شیره ته که ی خیانه تی نه ده کرد، لهو دوا ییه وای لئی هات نوه پیوه ندی هه لوه شا، نوه سا سه رۆکی عه شیرد بووه جه لادی عه شیره ته که ی و به داخوه قیه می عه شایریش نه ما.

رامان: نوه بیرو بوو چوونانه ی جه نابت سه به ارت به وهی که کۆلیا ته تیت به دیار ده یه ک داناره و له هه موو قوناغه کاند دو باره ده به وه تا ته فسیری به شه ری بوو میژوو تا نوه وی په کگرتنی سه ر کرده کانی دنیا زور جار له قازانجی کرتکار شدایه، چونکه کرتکار هیچ ده سه لاتیکی نییه له گۆرینی دنیا نیمه هه مووی نه نجامی

تاقیکردنه وه
خوتندنه وه یه
یان له نه نجامی
ته مه مولاته وه
هاتون؟

مسعود

محممد: هه لیه ته من به ته ده دی نوه نه فکاره وه نوه وته به ده لیم «یا حکام العالم اتحدوا یا عمال العالم اختلوا» نیمه به ته ده دی نوه نه هجه وه که له رتی پرۆلیتاریا وه ده به وی دنیا بکاته شامی شه ریف، ته بیعی ده سه لاته له ده دست حکومه تدا به به تاییه تی له م دنیا به ی نیمه دا که دنیا ی جیهانی سییه م وشه شم و حه و ته میش نییه...

مسعود محممد: فیعلن (دیاردهیه) و (قوناع) نییه...
رامان: نجا نیمه یه که له وشته نوتیانه یه که به ره ره چیتکی نوناغه کانی په ره سه ندنی کومه له که کراوه به (۵) قوناع...
مسعود محممد: ناخر من چی لئی بکه م، زور زور کومه لکه هه یرو نه یزانیوه عه بد چیه؟ عه بدایه تی شتیک نییه به ملی که به لکه وه بووی هه روه ک مه سه له ن زراعت و شارستانیته تی و صرا سه لاته به م شیویه، نه ما نیلا ده بی کۆیله بی؟ شه رت نییه...

رامان: ماموستا و تاری ترت هه به ناوی - یا حکام العالم اتحدوا یا عمال العالم اختلوا -، نیمه کاتی خو ی (رد فعل) ی زوری هه بوو، تورات و ابوو نه کهر ده سه لاتداری جیهان په کبگرن، نوه چین و توژی کانی تریش په کده گرن، نیتسه شه هه ر راتان وایه...؟

مسعود محممد: (یا عمال العالم اتحدوا) چی کردو چی نیکرا هه ر نوه نه بوو له دوا ی ده یان سال خو ی ته سلیمی ستالین کردو دواپی وهک عه بد لیمان خوری... یان به تاییه تی کرتکاری کوردستان و عه رهستان چندن پیم نالیتت؟
پرۆه بوو نووسینه که ده زانیت من ده مه وی هوشی داخراو ره ها نکه م... سه رۆکیکی رۆزه لاته به هیتره له دوو هینده ی نیلله ته که ی تا نوه وی له ویتدا و توومه (فلو وضعوا مکانه عجلأ جسدأ له خو ار لا طاعه الناس فیما لا یستطاع)...

رامان: جه نابت بوو میژوو - ته فسیری به شه ریت - پت راسته ؟! مسعود محممد: پاش نوه وی لیت مه علوم بوو تو نالهت دروست ده که ی، نوه وی ناله تیش دروست دهکات هه زاران که سه نییه، مویدیه کانی، پاش نوه وی که زانیت نینسان خالقی شارستانه تیه نه ی چۆنه تو ده لیتی و ده ساییلی نیتاج نینسان پیش ده دخت،

وه ساییلی
نیتاج نینسان
پیشی ده دخت و
دوواتر نینسان
یاسا و

قه و اعیدی بوو داده نی، که لئی جار ان لیتی به سه هوو ده چیت زور جار ان (په رله مان) شتیک داده نیت تیی ناگات، نوه ناله ته قانون بوو خو ی دروست ناگات، مه سه له ن کاجووت یان گاسن بلتی هوو ساحتیب زه وییه که نه وهام و نه وهام لئی بکه، نییه شتی و یاسا و غه یه یاسا و پیشکه و تن و یاشکه و تن هه مووی تاییه ته به نینسان، ناله تی به سه زمان مه وزوعی به شه ره، من ده لیم له جیاتی بلتی - بتطور وسائل الانتاج بتطور نازانم چی و چی، بلتی

زیاتر خه ریکی زمان و میژوو و نه ده ب و نیجتماعم، لهو بواران هه شا بو
خوم ده توانم به بی سه رچاوه قسه یان له سه ر بکه م

دهور و روبه رکه سی لیتی ناگه رین و بوار ناددن.. واقعیع لیتی ناسه لیتی.

رامان: نیمه وهک کورد، روشنبرییه که مان پیوستی به وهیبه ناسنامه ی خوی هه بن تائیسسه کورد نهیتوانیوه ناسنامه ی روشنبریی خوی هه بن، به رای جه نابت نه گهر نییه چ بگری باشه بۆ نهوی نهو ناسنامه ی روشنبرییه ی خومان هه بن ویتی بناسرسته وه و له سر زه مینه یه کی نه ونده پتهو بن روشنبری گه لانی تر نه توانی لولسی بسداو بیسرسته وه..؟

مسعود محمدهد: مه سه له که ده تکتیشیتته وه بۆلای میژوو،

جه نابت نه گهر سه رنج بده ی بهر له (۱۰۰-۱۵۰) سال بهر له وهی نالی وسالم وچهند شاعیرتیک شیعی کوردی دایتین، ده نا لهه صوو میژوو کورد نووسراوت به کوردی نییه، روشنبری کورد یا به عه ره بی یا به فارسی نووسیویه تی، له وه ته ی فارسی هه یه ویتش نه ویش له وه ته ی عه ره بی هه یه ..

کورد مه لای گه ورده ی هه بووه، به کوردی کتیبی عه ره بی گوتوته وه، تو به درتژی میژوو نووسینی کوردیت نییه، ئنجا روشنبری؟!

نیمه تارابردوووی نزیک نووسینمان نه بوو، پیش (۷۰-۹۰) سالیک له ناو مه کته به کان ده ستی پی کرا به تاییه ت له سلیمانی و له کویه وه وره یه ری، هه ندی کتیب ده رجوون، به ری بادینان هه ر نهیده دیت.

ئنجا به زمانیک ده دیدت که نهو خوی تیی نه ده گه یشت، نه گهر له بهری بادینانیه وه به زمانی سه روو کتیبیان بۆ سلیمانی بناردا یه، هه ر نه ده زانرا یخوینتته وه، تو زمانی نه ده بی یه کگرتوت نییه نه گهر نیسته له بهری بادینان به اتانیه به زمانی سه روو کتیبیان بۆ سلیمانی بناردا یه نهیده زانی چونی یخوینتته وه، خو تا نیسته زمانی نه ده بی یه کگرتوت نییه، تائیسسه له سه ر زاراهه پتکه وه ریک نه که وتوین، ئنجا ناسنامه دروست کردن چۆن داده نری؟

نه گهر بۆمان بشیت و خهریکی بینا کردنی بین، جاری له بناغه ی هه لنانی شته که ده بین، نه ویش به بن راهه ر تو له نه ساسیاتی شته که دا خهریکی بۆخوت وهک نیسانیکی باش، یا خود به پیتی نیسه که ت یا ماموستایه کی له فلانه جن. تو یامن، خو م وهک نهو میروودم که دان ده کیشیتته وه هه ر نهووم پی ده کری، توش هه روه هایت، نه ما که سایه تی و ناسنامه وه نه ویشانه دانامه زریت نه گهر نهو نو قسانیا نه ی هه مانه نه روا، نیسته گه لیک زوه بۆ نهو هه نگاوه ده بی بیسه پیتین، سه پاننده که نهو کات له گه ل یه کگرتنی فه ره هه نگ و زمان و له هجه ده کری دامه زری، وهک نمونه بۆت

له راسته وه: «رحمة الیاتی» یه کتیک بوو له فرمانه برانی ته شریفات، ئینجا سنی کهس له نائیبه کانی هه ولتر نهوانیش: مسعود محمدهد و عه لی نه محمد تاغا و خدر نه محمد پاشا ده بی له باخچه ی کۆشکی (الرحاب) له به غدا، له نا هه نکتیکدا به بۆنه ی تاج خسته سه ر مه لیک فه یسه لی دووم، له نیواری (۲) ی مایسی سالی ۱۹۵۳.
نه رشپنی: تاریق نه برا هیم شه رف

له م ولاتانه دا له سه رو که که ی به ولا وه کئی هه یه هیچی به ده ست بی، هه ندی پیوه ندی ده رکی هه یه سه روک ناچار ده کا بۆ سه ر دانه واندن وشتی تر، به لام له داخیل نه وه ی پیتی ده کری هه ر بۆ خوی ده کات، له جیگه یه کدا نووسیومه زۆر به نه نتیکه یی ناماژده پی داوه، ده لیم نهو که سه ی که گیانفدایی ده کات و ده یوی بگاته مه قامی ره ناسه ت بیزانیا به ده چیتته سه ر بانقیک موفلیس، قه ت رۆخی خوی نه ده خسته ته هه لوکه، نه گهر مه جوور با یه ده سه لات و پاره ش له گه ل خوی ببا ته نه وی، لزومی نه بوو بۆ نهو بانقه موفلیسه هه لکوتی، نهو مه زایا یه ی که

تییدایه وا ده کات نهو خه لکه مونافیس بی له سه ر داگیر کردنی ره ناسه ت ته بیعی له گه ل هه ندی ته فسیرات-، طه به عه ن خوی هه مووشتیکه ده سه لات و پاره ی هه یه (فلو وضعوا مکانه عجلأ جسداً له خوار، لأطاعه الناس فیما لا یستطاع) وهک پیشتر وتم..

رامان: نیمه وهک کورد به گهستی له ناستی رووداوه کان نین، نه وه ی پیوست بوو له ناستی رووداو بن نوخه ی روشنبریانه به داخوه روشنبری کوردیش له ناستی رووداوه کان نین، هوی نه مه بۆچی ده گتیرته وه..؟

مسعود محمدهد: هوی نه مه میژوو کورده. دوو هه زار و پینج سه ده ساله خاوه نی کیان ومالی خوی نییه، نه گهر له بیرت بی له (أعادة التوازن الی میزان المختل) له جیگه یه کدا له سه ر وه زعی کورد نووسیومه (فحن مرعی بلا سیاج وحی بلا دیدبان وضیعة خلت من فزاعة الطیور) نیمه به ره دللاین هیچمان نییه، به بی نه وه ی کیانی هه بی، کورد به ته مای چییه، مانای تا کیانت نه بی (نرخی سه ر به نه ته وه) زۆر زحمه ته دروست بی، تو ولاتیکت نه بی له نه خسه نوخته ی بۆ کیشرا بن، ناچار نابیت بیپاریزی، مه سه له ن پیش (۱۰۰۰) سال کابرایه کی نه رزه رومی نه وسا قه ت به خه یالیدا نه ده هات خه م بخوا له مه سه له ی (سنه) هه ر نه یه زانی (سنه) چییه، نهو نیستمانی خوی نه ده ناسی، بهر له وه ی تو کیانت هه بی، وهک مه حال وایه بیرت بۆ هه نده ران بیجیت، که ده لیم (موسه حیل) قسه که قورسه، به لام با به ته که ش زۆر مه تر سیدارو گرنگه، کابرایه کی روشنبری ده توانی له مالی خوی به ناموس بی و له بهر خه لک شتی خراب نه کاونه رکی خوی راهه ریتین، ره نگه بتوانی نه وانه هه مووی بکات، به لام نهو ناستی رووداو نییه، پیوسته تو یه خه ی ده سه لات دارو حنرب بگری یاتوره بی له بولیسان، باری نیستاکه ی کوردستانی عیراق زۆر دووره لهو قوناغه که یه کئی بی یه خه ی حکومه ت بگری بلتی پشتی برۆت کلی

پیوه یه، ره نگه به عزتی کهس سه روکی حزبیکه یان سه روکی شویتیکه ریزی بگری، به لام به روشنبری ناسایی ده گوتری پی به قه ده به ره ی خوت راکیشه له وه زیتر قبول ناکریت. بلتین روشنبری له ناستی رووداو دابن

کۆشکی یه کتیک بوو له فرمانه برانی ته شریفات، ئینجا سنی کهس له نائیبه کانی هه ولتر نهوانیش: مسعود محمدهد و عه لی نه محمد تاغا و خدر نه محمد پاشا ده بی له باخچه ی کۆشکی (الرحاب) له به غدا، له نا هه نکتیکدا به بۆنه ی تاج خسته سه ر مه لیک فه یسه لی دووم، له نیواری (۲) ی مایسی سالی ۱۹۵۳.

نهوهی نامتر دروست دهکات هزاران کس نین، داهینه ره کانی. نښان خالی شارساښه نه، چوڼ هویه کانی بهرهم هینان نښان پښده خو یاسای بو داده ننی

د دگيرمهوه: سالتیک له سالان کتوبونه و هیک هه بو له سلیمان، داوه تنامه یکم بوهات به شداری تیدا بکه م به مسهرجیک چی بنوسریت و بخوتندریتسه وه پتوسسته به زاری سلیمان بیت نه گهرنا مرفوزه، نجا که سایه تی چوڼ پهیدا ده بی؟!

رامان: وک ده زانین جه نابت به دواي ره سه نایه تی کورد که ده گهرتی، زورتر له ناو کله پووری یه زیدیه کان و کاکه ییه کان هورت داو بیدوزیته وه؟

مسعود محمدهد: هره ئه وان نین، به لام نه وانه هاتونه بهر قه له مم، شتی تریش هیه، نه ما نه متوانیه ته فروع بکه م بۆیان، چونکه نه و مه زوعانه که ده بی قسه یان تیدا بکری هینده زورن بی سنوره... ده بی شتی نه و تو دهنوسرین به لای خومه وه هینده کال و کرچن لیتا گهرین کورک بم به سه ریانه وه... من بلاوم به سه ر مه ساحه یه کی زور فراواندا، به سه ر سیاست و نه ده ب وزمان و زار او و چندان شتی تر...

رامان: زور کس تو به مونه ظیری کوردایه تی داده ننی، کوردایه تی به لای تیره وه تیوره یان فه لسه قه یه؟

مسعود محمدهد: کوردایه تی وجوده - بونه - که بنونه یه، لزومی به کراس نییه، لزومی به وه نییه پیستیکی له بهر بکه ی، کوردایه تی برتیبیه له حقیقه تیک وک که خوم نښانم هه روه ها کوردم، چهنه نښانم، چهنه کوری باوکی خوم، نه و نه دندش کوردم، کوردایه تیه که جورته تیک نه صبله له من که مومکین نییه بیسره وه، له کتیبی حمید مه طبعی که له باره ی منیه وه نووسیه و گوتومه: خه لک ده توائی له دینی خوی دهرچن، له وه طه نی خوی دهرچن، له نازانم چی خوی دهرچن، به لام ناتوائی له قهومی خوی بترازی، نه گهر کورد بین ناتوائی بلتی من کورد نیم قوربه سه ری، کورده مه گهر بیژو بی، چونکه به میرات بوی ماوه توه، که واته کوردایه تی نه صیلتره به هیزتره له هه ر وه سفن بۆ مرۆی ده هینه وه، من (مه سعود محمدهد) م... ته و او... فه قهت کوردم، چارشم ناچاره کوردم، ئیتر فه لسه قه له کوڼ به یتیم، کوردایه تیم ته رسیخ بکا یاجوانی بکاو بال و شاخی لی دروست بکات کوردم و کورد حه قیه تیکه به ملامه وه یه و به ملته وه یه و وک عه رهب، عه ربه وه عه ربه یه تی به ملامه وه یه.

رامان: له نښان روښنیری ئنسیکلوییدیا یی (مه وسوعی) و له نښان داوا کردنی ته خصوص، جه نابت زیاتر وک روښنیریکی مه وسوعی ناسراوی که له زور بوار چی ده ست دیاره، به رانه ر به و رایه چی ده لین که داوای ته خصوص ده کن؟

مه سعود محمدهد: ته خصوص لی داوا دهکا، بۆ چیم لی داوا دهکات، یه عنی ئستفتائی کرا له ناو روښنیری کورد که و جه وایی سوناله که ده داته وه له سه ر چ فیکره یه ک کۆده بته وه له سه ر چ ره ئیه ک، ته خصوص له چ فیکرته کدا له زمان، له نه ده ب، له میژوو، له فه لسه فه، با ناوی بلتی، ئی چ بکه م من نه و کابرایه م که مه یدانم زوره، شت دی له بابه تی یه کی تیدا مونه خه صیه ناگای له وی تر نییه، ته صادوف من ناگام له وی تریشه، ئیتر بلتیم چی نازانم چوڼ خوم ته سک بکه مه وه؟!

رامان: باشه نه و لیکدانه وه قوول و فیکره شمویلیه ی لای جه نابت خولقاوه له چیه وه هه لقاوه؟

مه سعود محمدهد: قوریان قیسیمکی جیبیلیه - مه وروته یه عنی و ته صادوف دهکات یه کتیک ئیتر له بابی خویه تی یاله با پیره گه وریه تی نه گهر به صدقه یه یاخود به هرچی نه و عتیک هیه قابلیه تی تیدا دهرسکی ده کاته شاعیر، یاده کاته وینه گر،

(ره سام) یا به نا - وه ستای میعمار - قابلیه ته وه له نښاندا پهیدا ده بی، له مندا نه و قابلیه ته هیه، که من وردم له وشانه دا...

رامان: ئیسته باسی دایه لوگی شارساښه ته کان ده کری که «هینکن» دایه تیاوه و مونا قه شه ی زور دروست کردوه... دیالوگی نښان شارساښه ته کان نه که له لایه نی نایدیولوژی و نابووری، بگره له لایه نی روښنیری به ده ستیشان ده کری، (فوکو یاما) ش یه کتیکه له وانه ی ره خه ی له و مه زوعه گرتوه، له په نای تایبه قه ندی روښنیری و نه و تیوره ده یانه وی ده ستیشانی مافی نه توه کان بکه ن.

مه سعود محمدهد: نه و قه ومانه مه وجودن، حه ضارات بۆ خویان مملاتی ده کن یاناکه ن که یفی خویانه، حقوقی به شه ر یا نه توه کان بۆ به ند بی به کتوبونه وه له سه ر رایه ک له بابه ت صراعی حه ضارات، یه عنی بۆ راسته وخو حه قه کانیان بین نادن، دیاره کی وکی وکی، مه غدوووره خوی نه مه ریکا یه ک له نه سبابی مه غدوووریه تی به عزتی که سانه، ئیتر صراعی حه ضارات ده بی به شتیک یاخود فیکره یه کی به ریلاوو له سه رچا ویه که وه بی، بۆ خوی شت ده ست نښانکرا و نییه، خو شارساښه تی بینا نییه نه بعا دی هیه شتیکه له خه یالندایه، موکه ویناتی حه ضارته که زه حمه ته تو ده ستیشانی بکه ی نه و صورا عه له به ینی نه و حه ضارته تانه ی له یه کتر ناگن تو بلتی له سه ر چ دگیره ستینه وه و نجا دوا ی نه وه به رکه اته که ی دده ن به فلانه قه وم وفلانه نازانم چی، تیناگم چوڼ حقوقی نه قوام له و ریگه یه وه ددری، بۆ له رتی نه توه یه کگرته وه کانه وه نه دری، بۆ نایه ت نه و گه لانه ی که تاییسته کیانیان نه داوه تی هه مووی ئاشکرایه ده بیانده نی، یه عنی مملاتی حه ضارات نه گهر ته پکه یه ک نه بی، بۆ شته که دوور ددخه نه وه...

نه مه ریکایه کی و ا به ده سه لات، بۆ لی ده گهری په نجا سالی دی خه لک خه ریک بی داخا که نگی صراعی حه ضارات بلوچستان ده کاته چی، من نه و م نه خو تندرته وه، به لام من هه روا به خو پرای دزی نه مه ریکا نیم، نه مه ریکا بی بلتی ئیمه له رتی صراعی حه ضارته وه مه لله تان ناوها و ناوها لی بکه ی، رتی هه ره نزیکي دوور خستوته وه بۆ رتی هه ره دوور... جه نابت خو ت باوه رت پیی هیه...؟

رامان: نه وه ته رحیکه و ئیسته هیه...؟

مه سعود محمدهد: له گه ل نه و دی رهنه قسه که م زه ق بی، فه قه ط نه شه دو بیللا که قیاسی ده که م له به ینی ئیمکاناتیکی حازر به ده ست و له به رده م نه توه یه کگرته وه کان، ئیسته (۱۸۰) ده وه له ت هیه با (۱۵) ی تریشی بچیتسه سه ر، چ ده قه ومی، بۆ ده بی تا (۱۰۰) سالی تر اوهستی تو نازانی صراعی حه ضارات که ی دی (شیردا بۆ داپیردا).

رامان: پیت وایه رتیا یی کوردایه تی له کوپوه سه رچاوه هه لده کری؟

مه سعود محمدهد: پرسیا رده کت زور ئاسانه و گه لیکش روونه، واته سه رچاوه له خو یه وه و درده کری، کوردایه تی سه رچاوه ی له کوردا یه تیه وه یه، نه گهر کورد بی و هه ستیکی به کوردا یه تیه که و

هه‌ستیکي به‌مه‌صله‌حه‌ته‌که‌هه‌بڼ، نه‌وشته‌ده‌کاته‌يارمه‌تی‌وه‌و
هه‌ست‌وه‌و‌باوهره‌ی‌تظمین‌ده‌کات.

رامان: نویت‌خوازی له‌هم‌مو‌بواره‌کانی‌ژبان‌وفیکرو‌روشنیبری
ته‌نسیری‌خۆی‌کردوه، کورد‌وه‌ک‌میله‌تیک‌که‌نیسته‌بیه‌وی
خۆی‌نوێ‌بکاته‌وه‌و‌بجیته‌ناو‌ژیانی‌سه‌رده‌مه‌وه، ده‌بڼ‌له‌رتی
نویت‌خوازی‌ه‌وه‌بجی‌و‌جڅ‌ده‌ستی‌هه‌بڼ‌بو‌نه‌وه‌ی‌بتوانی‌وه‌ک
میله‌تیک‌له‌و‌نیژان‌اتانی‌که‌هیه‌نه‌ویش‌به‌شدار‌بڼ‌ده‌وری‌خۆی
بیینی، له‌ج‌رتیه‌که‌وه‌کورد‌ده‌توانی‌به‌نویت‌خوازی‌بگات؟

مسعود محمهد: نویت‌خوازی‌واتابه‌کی‌زۆر‌به‌فره‌وانی‌هه‌یه،
کوردیش‌وه‌ک‌خۆت‌ده‌یناسی‌و‌خۆت‌ده‌یزانی‌تائسته‌فرسه‌تی
نه‌بووه‌نه‌ک

نویت‌خوازی،
فرسه‌تی‌نه‌بووه
وه‌ک‌پیش
(۲۰)‌سال‌بژی،
نیسته‌نه‌وه‌ی
له‌ده‌ست‌داوه‌که
ناتوانی‌پیش

بیست‌سال‌بژی، نه‌و‌نویت‌خوازی‌به‌له‌فیکره‌له‌ج‌لکه‌له‌مۆدێلی
سه‌یاره‌یه، له‌هه‌رحی‌ناوی‌لێ‌ده‌نیی، نه‌و‌کوردی‌گه‌شایی‌پیش
(۲۰)‌سال‌له‌ده‌ست‌داوه‌ته‌حدیته‌که‌ی‌ده‌بڼ‌چی‌بڼ، نه‌وه‌ی‌نیستی
به‌ده‌سته‌وه‌ده‌سه‌لانی‌هه‌یه‌وه‌نه‌وه‌ی‌که‌ده‌توانی‌گۆزانی‌کاری‌و
ته‌حدیث‌بکا‌وه‌منه‌بکا‌نه‌وانی‌که‌خاوه‌نی‌ره‌نی، نه‌وانی‌ساحیب
دلخواز، نه‌وانی‌ش‌بو‌خۆت‌ده‌زانی‌وه‌زعه‌که‌یان‌له‌ج‌حالیته‌ک‌دايه،
به‌عنی‌پشیمان‌ناکری‌له‌به‌ینی‌خۆیان‌رتیک‌بکه‌ون، ئنجا‌له‌سه‌ر
ته‌حدیث‌و‌نازانم‌چی‌چۆن‌ده‌کری؟ مه‌سه‌له‌ی‌ته‌حدیث
مه‌وضوعیه‌که‌یا‌مه‌رافتیه‌که‌لای‌من‌ولای‌تۆ‌که‌مه‌راقمانه، به‌لای
منه‌وه‌نه‌وه‌که‌لێ‌دوره‌قابیلی‌ته‌طبیق‌نبیه..

رامان: بێگومان‌ته‌گه‌ر‌کورد‌نه‌یتوانی‌ته‌فاعول‌له‌گه‌ل‌سه‌رده‌م
بکا‌وه‌رتی‌نویت‌خوازی‌ه‌وه‌له‌گه‌ل‌سه‌رده‌مه‌که‌داوه‌له‌گه‌ل‌نیقاعه‌کانی
سه‌رده‌م‌نه‌توانی‌هه‌روا‌نیته‌هه‌م‌ده‌کری.. به‌داوه‌وتوو، که‌نه‌توانی
نه‌وه‌بکه‌ین‌چ‌بکه‌ین‌باشه‌پیت‌وايه‌ده‌سته‌وه‌نه‌ژۆن‌بڼ‌نه‌دی
ده‌سه‌لانی‌روشنی‌چییه؟

مسعود محمهد: به‌شکی‌زۆر‌روشنیبری‌کورد‌رای‌کردوه‌وه
چۆته‌نه‌وروپاوه‌له‌ده‌ره‌وه‌ی‌کوردستانه، نه‌وانه‌ی‌تر‌که‌ماون‌وه‌ک
جه‌نابت‌جوزئیته‌که‌له‌کورد، جوزئیته‌که‌له‌کیانیته‌که‌ره‌سمی،
ده‌مه‌ینتیته‌وه‌هه‌ندیک‌روشنیبر، هه‌ندیک‌یان‌که‌غه‌یری‌شه‌خصی
خۆیان‌ه‌روا‌ناکه‌م‌هیچ‌مه‌نصه‌بیان‌هه‌بڼ‌به‌عزێکیشان‌هیچ‌رتیان
نبیه‌نیش‌بکه‌ن، له‌کویه‌ده‌ست‌دریژ‌بکه‌ن‌له‌بو‌ته‌حدیث‌یه‌خه‌ی
کڼ‌بگرن، کابرایه‌ک‌تالیته‌ده‌جیته‌که‌ویه‌یا‌له‌وی‌دیته‌نیره
(۱۰)‌جاران‌ده‌پشکان، دووسه‌د‌جاران‌هه‌قاره‌ته‌ده‌جیتر
ته‌حدیث، له‌کوئ، کاک‌خۆم‌(ثبت‌العرش‌ثم‌انقش)‌نه‌وانه
مه‌راقی‌من‌و‌جه‌نابتن، له‌نه‌وروپاوه‌نازانم‌کوئوه‌شتی‌دێ‌نیسه‌ش
حه‌زی‌لێ‌ده‌که‌ین‌وه‌ک‌دادانی‌و‌سوریالی، نیسه‌به‌ده‌ست
خۆمانه‌وه‌گیرمان‌خواردوه، له‌وه‌دا‌نین‌به‌دلخوازی‌خۆمان
نه‌وسیه‌وه‌یان‌نه‌وه‌پرته‌قاله‌بجیرین، زۆر‌دورین‌له‌وشتانه‌وه، من
نامه‌وی‌موخالیفی‌ویژدانی‌خۆم‌بم..

رامان: پشیمان‌چاکه‌له‌و‌باه‌تانه‌باری‌سه‌ر‌مخشان‌ببسته‌ین،
چونکه‌نه‌و‌باه‌تانه‌به‌گرن‌له‌قه‌لم‌ده‌درین‌و‌له‌سه‌ر‌روپه‌ری
گۆزارو‌روژنامه‌کان‌زۆر‌باس‌ده‌کرین، هه‌روا‌له‌سه‌مینارو‌کوئره‌کان
زۆر‌ته‌نکیده‌تیان‌له‌سه‌ره، بۆیه‌نه‌وه‌مه‌وزوعانه‌ده‌خه‌ینه‌به‌رده‌م
جه‌نابت‌تاری‌تابیه‌تی‌نیه‌وبسته‌ین..

مسعود محمهد: رای‌من‌نه‌وه‌یه‌پیاو‌له‌قه‌ده‌ره‌ی‌خۆی‌پیتی

بو‌را‌ده‌کشیری‌و‌روشنیبری‌به‌ره‌که‌ی‌زۆر‌کورت، سولطه‌له‌ده‌ست
نه‌جزایه، حزب‌نه‌گه‌ر‌شنتیک‌بکا‌و‌بڼ‌نمودی‌بکا‌و‌نه‌گه‌ر‌رێ‌بداو
نه‌گه‌ر.. نه‌گه‌ر.. نه‌گه‌ر‌نه‌وسا‌باسی‌نوێ‌کردنه‌وه‌مه‌عقوله، نه‌گه‌ر
روشنیبری‌کورد‌هاتبا‌نه‌وه‌نددی‌به‌به‌ره‌وه‌بڼ‌وجودی‌خۆی‌به‌پیتی
به‌سه‌ر‌سولطه‌دا، جیتی‌خۆی‌بوو‌نه‌وه‌قه‌سه‌یه‌بکری، بۆچی‌نیسته
روشنیبری‌کورد‌چه‌ندی‌له‌گه‌ل‌یه‌کتر‌رتیه‌که‌وه‌چهند‌تاقمن؟ نیسته
مه‌سه‌له‌ی‌کۆری‌زانباری‌به‌ده‌سته‌وه‌یه، پیاو‌نازانی‌بو‌سلیمانی
چی‌بکا، خۆ‌ناکری‌تۆ‌کۆری‌زانباری‌ته‌نیسا‌بو‌هه‌ولتیر‌دابنتی، تۆ
بو‌کوردی‌دا‌ده‌نیی، ئایا‌سلیمانی‌قبول‌ده‌کات‌یان‌ناکات، رێ
ده‌دات‌نه‌ندام‌له‌وی‌بیتته‌نیره‌یان‌بو‌جیتیه‌که‌یه‌کی‌تر‌رێ‌نادات،
نیسته‌نه‌وه

کی‌شه‌یه،
ته‌حدیث‌و‌ما
ته‌حدیث
گه‌لیت‌خۆ‌به
پاشه‌وه‌ده‌دات
له‌به‌رانبه‌ر‌نه‌وه
گرفتانه‌ی‌گه‌لێ

نه‌گه‌ر‌نیه‌ تائسته‌ له‌سه‌ر‌ زمانی‌یه‌گه‌رتوو‌وزاراه‌ پیک

نه‌هاتبڼ، چۆن‌ناسنامه‌ی‌روشنیبر‌یمان‌ده‌بی

ناسان‌و‌پیتسته‌به‌(۵)‌ده‌قیقه‌چاره‌سه‌ریکری.
رامان: له‌گۆزاری‌(مامۆستای‌کورد)‌نه‌وه‌ی‌له‌سۆید‌ده‌رده‌چن،
مامۆستا‌عه‌زیز‌محمهد‌له‌و‌چاوپیکه‌وتنه‌ی‌که‌(فه‌هاد‌شاکه‌لی)
له‌گه‌لیدا‌کرده‌وی‌ده‌لی‌له‌و‌نوسه‌رانه‌ی‌پشیمان‌موعجبه‌یم‌ناوی
جه‌نابت‌ده‌بات‌نه‌ی‌نیه‌واتان‌به‌رانبه‌ر‌مامۆستا‌عه‌زیز‌محمهد
چییه؟

مسعود محمهد: وه‌ک‌نینسان‌زۆر‌حورمه‌تی‌ده‌گرم، جاری
خاوتنه‌ده‌شرانم‌تیده‌گات، نه‌ما‌به‌داخه‌وه‌نوسینم‌که‌م‌دیتوه،
نیسه‌م‌پن‌هه‌یه‌به‌دلی، به‌شه‌خصیه‌تی، به‌تیگه‌یشتی،
به‌مه‌صله‌حه‌ت‌بیینی، به‌کوردایه‌تیه‌که‌ی، له‌هم‌مو‌لایه‌که‌وه‌خۆ
به‌شه‌ر‌مه‌لانیته‌که‌ت‌نیسه، به‌لام‌چ‌عه‌بی‌تیدا‌نابینم‌که‌باسی
بکه‌م، زۆرشتی‌تیدا‌ده‌بینم‌که‌جیتی‌مه‌دحه..

رامان: له‌نیوان‌گرنگی‌دانی‌نیه‌وه‌به‌نوسینی‌هیکل‌و‌مارکس
و‌گرنگی‌دان‌به‌مه‌لای‌گه‌وره‌ی‌باوکت‌چۆن‌نه‌وه‌هاوکیتشه‌یه
تیده‌که‌ی..؟

مسعود محمهد: نایه‌ته‌بیرم‌خه‌ریکی‌هیکل‌بووم، ده‌شن
هه‌ندێ‌شتی‌عابیر‌هاتبیتته‌ناو‌نوسینم.. به‌نیسه‌ته‌هاتنی‌ناوی
هیکل‌و‌مارکس‌له‌گه‌ل‌ناوی‌باوکه‌مه‌وه، بێگومان‌باوکه‌م
موسلمانیتی‌ته‌واو‌بوو، به‌لام‌روشنیبرانه. له‌مه‌نوه‌دا‌ده‌لیم، له
کتیبتی‌خۆی‌(المعجزات‌والکرامات)‌دا‌نوسیه‌وه‌تی: شیتیک
به‌رمالیتی‌راخست‌له‌سه‌ر‌زێ‌و‌پیتی‌په‌ره‌وه، لیتی‌مویاره‌ک‌بڼ،
به‌لام‌چاکتر‌نه‌وه‌یه‌پردیک‌بکری‌به‌سه‌ر‌زێوه‌خه‌لک‌و‌مالات‌و
ولساتی‌به‌سه‌ردا‌به‌ه‌رتنه‌وه، من‌چی‌بکه‌م‌له‌به‌رمالی‌کابرایه‌ک
سالی‌جاریت‌به‌سه‌ریدا‌ده‌په‌رتنه‌وه، باوکه‌م‌له‌واقیعه‌دا‌مه‌لا‌بووه،
نه‌ما‌تا‌بلیتی‌له‌عه‌لمانیته‌نزیک‌بووه، مه‌به‌ستیش‌له‌عه‌لمانیته‌ت
واقیعه‌یه‌ته.. مه‌صلحه‌تی‌خه‌لقه.. پیتی‌ده‌وترا‌مه‌لای‌گه‌وره
به‌راستیش‌مه‌لای‌گه‌وره‌بوو، بۆ‌نونه‌به‌رانبه‌ر‌به‌نافره‌ته‌ده‌لیت:

ژن‌مامۆستای‌فیطرییه‌ ته‌شه‌ککولت‌له‌وییه
مادی‌یا‌مه‌عنه‌وییه‌ روشده‌یاله‌ری‌لادان

که‌دیتته‌سه‌ر‌باسی‌من‌داله‌که‌ی‌ده‌لیت:

که‌دایکی‌چاک‌سه‌ی‌ سیتسه‌د‌حه‌دیسی‌نه‌بی
چلۆن‌ته‌سیری‌ده‌بی‌ وه‌ک‌پف‌له‌په‌تک‌و‌سه‌ندان

شیتیک‌له‌شیتخه‌ناوداره‌کان، لزوم‌نییه‌ناوی‌به‌یتیم، ویتنه‌ی
خۆی‌هه‌ناردبوو‌بو‌مریده‌کانی‌له‌رانیه، نه‌وانیش‌سه‌جده‌بو‌ویتنه‌ی
شیخ‌ده‌بڼ. باوکه‌م‌له‌په‌راوتیزی‌کتیبتی‌خۆی‌ده‌نوسن: که‌هه‌ر

له زانستهوه: مسعود محممه و عزه دینی مالا و (دکتور صبری القبانى) خاوهنى گوزارى (طبیبک)ى ناودار، له کاتى گمشتیکی به هاریدا له گوندهکانی دهورو بهی شاری ههولتیر- سالی ۱۹۳۷ تهرشیفی: تاریق ئیبراهیم شریف

مسعود محممه: قهظهن، کەس نییه بهغهیری ئیمان بهحق که له مندالییهوه لهبایمهوه بۆم ماوهتهوه، نهگینا من پیرهوی هیچ کام لهوانهم نهکردوو که خوتندومنهتهوه، من سهراوهم نییه زیاتر تینهدفکر (ناسۆس کعمال) بهخیری خۆی قاموسیتکی فهلسهفی (۸۰۰-۹۰۰) وهرهقهیی بۆ ناردم.. ههرجی فهلسهفهى دنيايه تیبیادیه، من پششتر شتی وام نهبووه، یهک کتیبم نییه لهکتیبهکانی برتراند رسل جگه لهکتیبی (هل للانسان مستقبل) نهویش (عهلی حهیدر سلیمان) بۆی نارووم، لهگهڵ یهک دوو ریساله لهسهر نهنیشتاین.. ئیتر هیچم نییه.

رامان: کهچی تۆ بهوه ناسراوی که یهکتیکی لهخوتنهواره ناسراوهکانی کورد، که تهنا ته موتابهعهی زۆر له گوزارانییهتهکان دهکهی که پیتی موعجهبی، روشنبیری مهوسوعی جهنابت لهوهوه هاتوه که بایهخ بهزۆر بواری روشنبیری دهدهیت، ئیستاش که دهلتی سهراوهم کهمه یا خوتندهنوم زیاتر تهئمهمولیه، نهوه چۆن تفسیر دهکهی؟

مسعود محممه: بلیم چی من نهوام بۆ نمونه دهزانم زمانی عهدهبی عیراق نهودی که قسهی پێ دهکهن زمانیکه لهگهڵ ناواز ریک ناکهوی، چونکه موخالهقهی ههموو قهواعیدی فۆنۆلومی عهدهبی دهکهن نهک ههر عهدهبی، کوردیش ههروایه، بۆ نمونه دهنگی (ن) بهوهستواوی لهپیش (ت) یان (د) و (گ) نابن کهسهردی

موخته لهسهی
بدهیت،
مهسه لهن وشه
(بنت)
بهغدیایی
شهیدای نهوهیه
بلتی (بی/نت)

دهیکاته دووبرگه نهوه وهک دوومهال وایه کهسهردی موخته لهسه دهکاته (ی) یکی درتژ، نهو گوزارانییهته ناوی سهعدون جابه، (شهمس) دهکاته (شهمس) خوا عافوت بکات، ناخر میمه که تهحه ممولی کهسهردش ناکات، دهزانم لوغهتی وهک ئیستهی عهدهبی عیراق کهههیه لوغهتی موسیقا نییه، و نمونه بهکت بۆ دههینمهوه، میسر بهکان نهو کهسهرد موخته لهسه یان لهزمانی

سهجده دهبن دهبویه بۆ داهینهری ئالهی وینهگری بهن، شیخ ج هونه ریکی تیدا بهکار نههتیاوه..

لهلایهن واقیعه تهوه نهگه باوکم لهگهڵ مارکس ریک بکهوتایه شتیکی سهیر نهدهبوو ههچهند سهری به مارکسیزمدا نهگرتوو.. لهلایهن خهریک بوونم به بیروراکانی مارکسهوه نهوونده بهسه بلیم لهپاش جهنگی دوومهوه بهلای کهمهوه لهسهدی نهووده روشنبیری کورد بوو بهدرویشی مارکسیزم که دهزمانی کۆمۆنیزم باهتیک نییه مومکین بێ لهویرانگهی کوردستان برۆت، بهتایسهتی کۆمۆنیزمی بهرهممی شۆرش جوتیار و کرێکار که ئیمزای خۆیانان پێ نهدهنووسرا، دهههه کوردیک بهدنگ بیت.. ریکهوت منی نامزده کرد.. دهشزانم بایی نهوهی بۆچونهکانم بهروو حهقیقهت بوون دوشمنایهتیی چهپی کوردی تیزتر دهکرد لیم، سهیر نهوهیه حزبه شیوعیهکانی نهروویا وازیان هیتا لهفکره شۆرش پۆلیتاریا برا شیوعیهکانی کورد پتر پهنجهی لێ گیر دهکهن، دهپێ بلیم باوکهک هه میسه لای فهقیر و رش و رووت بوو، قهت نهبووه لایهنگیری زۆردار بووبی، تا رۆژتیکیان پیاویکی فهقیر و یهکتیکی دهوله مهههه هاتنه لای باوکم شهراعیان ههبوو، که شهراعیهکان عهرز کرد، وتی نهگه به ئیبنوحه جهر بێ حهقه که بهلای نهو فهقیرهیه، نهگه به ئیبنولخه جهر بێ حهقه که بهلای نهو دهوله مهههه بوو.

رامان: لهتیوان خۆت و عهقاد نزیکییهک ههیه..؟

مسعود محممه: عهقاد نهفکاری خۆی ههبوو، ئینجا لهگهڵی ریک ناکهوی یا دهکوهی شتیکی تره عهقاد خۆی فیکر و قهله میکی زۆر بههیزی ههبوو، تا من خۆم گهلیک نووسینی عهقادم داناوه به (فتوحات) هیزی بیرو تهعبیری بهولای دهسلاتی هاوچاخهکانی خۆبهوه بوو، تا جارتیکیان له پیشهکی کیتابی (ئیبلیس) شتیکم خوتندهوه، بۆ ماوهی چهند سالی نهو شته بهلامهوه گهش بوو دهلی: نهو رۆژدی نادهمیزاد رهمزیک دانا بۆ شهر تا لهعنهتی لێ بکا که ئیبلیسه تا دروستیشی کردبێ بهدرو ديسان رۆژتیک زۆر موبارک بووه، چونکه لهعنهت لهخراپه دهکات بوتیکی بۆ دروست کردوو که ئیبلیسه، دواپی لهعنهتی لێ دهکا، پاش چهند سالیک فوجهتهن عهقلی باطنیم لهخۆرا بهخه بهر هات: خه یالتم کردهوه وتم کابرا تۆ دهلتی چی! نهگه ئیبلیس درۆ بێ ههرجی نایینی ناسمانییه هه موری تیک دهچی، ههرجی جههاد و سهوم و سهلات و زهکات و حهج ههیه هه موری دهسرتیهوه، نهوچا بام داوه لهئیعبابم بهو بیرورایه.

بۆ خۆشی بهسه ریدا تپه ریهوه دهبا ههستی پێ بکات، بهلام ریکهوت من ههستم پێ کرد، نهمن مامۆستا پیرهوی هیچ کهسم به پیرهوی کردن

نه کردوووه، بهلام
هه ر فیکر تیک که
بهلامهوه موخته ردم
بووبی ریزم لێ
ناوه، ههولیشم
داوه نهگه ر
موحتاج بووم نهو

تهرز رهتیه نهی خۆم باس بکهم، دهلتیم فلانیش وای وتوووه نهما نهگه ر دهلیلی خۆم بهش بکاو موحتاج نهیم پیتی ناوی لهملاو نهولاشت بیتم (عهقاد) یش پیاویکی زلهو گهورهترین نووسهری عهدهبه لهم زهمانهدا..

رامان: فهیلهسوفی، یا موفه کیرئ لهم جههانهدا نییه که پتی موته لهسیر بووبی؟

کوردایهتی کهینونهیه پتوبستی بهوه نییه کراسیکی له بهر بکری

کرایه‌وه شاره‌زایی زۆری پتوه دیاره لهم بوردا توکتیبتکت هه‌یه به‌ناوی (چه‌پکت له‌گولزاری نالی) که‌یه‌کتکه له‌و کتیبانه‌ی له‌ نه‌ده‌بی کوردی ده‌ریاره‌ی نالی بایه‌خی خزی هه‌یه، نه‌و کتیبه‌ به‌لگه‌ی نه‌وه‌یه که‌ جه‌نابتان شاره‌زایی باشن له‌شعیری کلاسیکی کوردی هه‌یه، بۆچی شاعیری تریشتان به‌سه‌ر نه‌کرده‌وه...؟

مسعود محهمه‌د: جارۆج (نالی) زور و نه‌کرده‌وه، ئیسته نووسیتیکم هه‌یه رنگه (۲۵۰) لاپه‌رده‌یه. ده‌ریچن که‌متر یازیاتر له‌سوید پینداچونه‌وه‌یه به‌شه‌رحی دبر نی (نالی) هی مه‌لا عه‌بدولکه‌ریمی بیاره. له‌وئ هه‌موو نه‌و شه‌رحانه‌ی که‌ نه‌وان کردوویانه‌و پیتی رازی نیم لهم شه‌رحه‌د نه‌وه‌ی به‌راستی ده‌زانم نووسیمه، ئیسته‌ش (نالی) یه‌که پر زک ته‌وه، چونکه‌ گه‌لیتک به‌یتی هه‌یه ئیتر به‌هر نه‌وه‌یه که‌ ده‌قه‌که‌ر گۆراوه‌و غه‌له‌ته‌ یاخود به‌کجار سه‌خت و سه‌خته تائیتسه‌ش مانای حه‌قیقی به‌ده‌رنه‌که‌وتوه، پینگومان من بۆ خۆم نه‌وهم کردووه که‌ ئیسته له‌سوید رنگه‌ له‌زێر چاپ بی، زۆریش له‌وشتانه‌م روونکرده‌وه، که‌ سه‌لای موده‌ریس و کوردکاتی تیندا به‌سه‌هوو چوون.

رامان: نیازت نییه له‌سه‌ر شیخ ره‌زا شتیکی وا بکه‌یت!
مسعود محهمه‌د: به‌خوا زۆر زه‌حمه‌ته‌ به‌توانم ته‌فه‌روغ بکه‌م، ئیسته من لێره‌دا دانیشتووم ج ئیش راکه‌م، نه‌گه‌ر له‌به‌غدا بووسایه‌ خه‌ریکی شتی تر ده‌بووم، نه‌ر به‌ینه‌دا هه‌ر له‌به‌غدا خه‌ریکی نووسینی به‌شی سبیه‌می مرزف و ده‌زوری به‌ر بووم و بۆم ناردن بۆ نه‌ورویا، نه‌گه‌ر فرسه‌تم هه‌بێ به‌نی چواره‌میش ده‌نووسم، مرزف

و ده‌زوری به‌ر
نیهایه‌تی
نییه...
رامان:
مامۆستا وه‌ک

**نوێخوازی مه‌راقیبه‌ له‌ی من و نه‌و،
قابیلی جیبه‌جێ کردن نییه**

ئاگات لێ بی له‌کوردستانی عیراق نزیکه‌ی حه‌فتا گۆفارو رۆژنامه ده‌رده‌جێ (به‌هه‌موو شاره‌که‌انی کوردستان) نایا نه‌و دیارده‌یه به‌لای تۆوه‌ حاله‌تیکی شارستانییه، یان جوژیکه‌ له‌ ناژاوه‌ی فیگری و نه‌بوونی به‌رنامه...؟

مسعود محهمه‌د: قوربان، خۆ هه‌موو شتیکی له‌کوردستانی خۆمان هه‌رتیکه‌ و پیکه‌له، ده‌توخا له‌سه‌ر ئێ به‌ نه‌وه‌یان زۆر بی هه‌رچی بی هه‌رچاکه‌ بابلێن جارۆج شواین یان خاوه‌تیکی نییه، فه‌قته‌ به‌چکه‌ی بیی له‌ده‌شتیش هه‌ر چاره‌...

رامان: (ئیغتراب - نامۆبوون) به‌مه‌فه‌ومی فه‌لسه‌فی لای جه‌نابت چی ده‌گه‌یه‌نی...؟ هه‌ن ده‌لێن کورد تووشی (ئیغتراب) هاتووه. تۆ چۆنی تی ده‌گه‌ی، به‌تایبه‌تی نه‌گه‌ر بیبه‌ستیه‌وه به‌وه‌زعی کوردوه؟

مسعود محهمه‌د: (ئیغتراب) و نه‌ره ئیغتراب به‌نیسه‌به‌ت و ده‌زعی میله‌تیکی وه‌ک کورد که‌ ده‌سته له‌بینه‌ قاقای خۆی ناوه، وه‌ک خۆت ده‌زانی که‌ سه‌ جاران چوار جاران که‌رتک کراوه، نه‌و مه‌فه‌ومانه‌ نه‌گه‌ر عیله‌تیش بن له‌چا. میله‌ته‌که‌ی به‌کوردوه‌یه خه‌فیه، راسته‌خۆش نییه فه‌قه‌ط خه‌فه‌یه له‌چاوه‌ ده‌ردی نه‌سası که‌ لێناگه‌ر ئێ تۆ هه‌ر قسه‌ی ده‌ریاره‌ بکه‌ی، نه‌م و ده‌زعی که‌ هه‌یه مه‌جالێ که‌م شتان ده‌دات به‌ره‌و ئیصلاح بچن، به‌داخه‌وه...

رامان: ره‌شبینی جه‌نابت سه‌باره‌ت به‌و مه‌وووزعه‌ له‌وه‌یه که‌ چاره‌سه‌ری به‌م زووانه‌ نییه...؟

مسعود محهمه‌د: جابیی و نه‌بی، خه‌زده‌که‌ی دوا‌ی دووسالی دیکه‌ ده‌لێته‌وه فریکی ناوی روون زک نایه‌م، ئیسته هه‌رده‌وو سه‌رکرده‌ پیکه‌وه کۆتایه‌وه، که‌ کۆش نه‌بوونه‌وه هه‌مووی شه‌رپه‌ چه‌قۆیه، ئیجاً من شتیکی نه‌ماوه‌ پینا، نه‌لێم، نه‌وده‌ش و ده‌زعه‌که‌یه

خۆبانا کوشتوووه و شه‌ به‌لوس و ره‌وانی دێته‌ ده‌رێ تا ده‌لێت - جیمس بۆند میمه‌که‌ که‌سه‌دی موخته‌لیسه‌ داوا ده‌کات و جیمس ده‌بیتته‌ دوو پرگه‌، که‌ ده‌لێن - جیمس بۆند - میمی ساکن له‌پیش سینی ساکن که‌سه‌دی موخته‌له‌سه‌ داوا ده‌کات، نه‌وان بۆ خاتری نه‌وه‌ی بلێن - جیمس - سینه‌که‌ هه‌رکه‌ی ده‌ده‌نێ و ده‌لێن - جیمس بۆند - تانه‌لێن مس - زمانی قاهیره‌ زمانی مۆسیقا و گۆرانییه‌ به‌پێچه‌وانه‌ی نه‌وانه‌ی به‌غدا.

رامان: وه‌ک ناگاداریم زۆر جیار له‌ژایانی نووسیندا تانه‌و ته‌شه‌رت لێ دراوه، بوختانت پیکراوه، پاشقولیان لێ گرتووی نه‌و ته‌حه‌مه‌له‌ی که‌به‌رانه‌ر نه‌و هه‌موو ره‌خنه‌یه هه‌ته‌ هی نه‌وه‌یه که‌ پیکه‌یینه‌ی وه‌ی و ته‌قاسیت هه‌یه، یان چۆن نه‌مه‌ لێک ده‌ده‌یته‌وه...؟

مسعود محهمه‌د: خۆم به‌سوره‌تی قه‌تعی ناھیتمه‌ ناستی شه‌ره‌جنتی نه‌وه‌ یه‌ک، نه‌وانه‌ی جنتویش ده‌ده‌ن به‌لای منه‌وه‌ نزم. **رامان:** ئیسته به‌ندو پاوی بایه‌تی سیستی نوتی جیهانی هه‌یه، تۆ وه‌ک رووناکییریک بۆ بارودۆخی سیاسی جیهان پیت وایه‌ کورد وه‌ک نه‌ته‌وه‌یه‌ک چی بکا بۆ نه‌وه‌ی له‌ناو نه‌و سیسته‌ نووتیه‌ی که‌ هه‌یه پیکه‌یه‌کی هه‌بێ؟

مسعود محهمه‌د: کورده‌که‌ ده‌بی هیتشان له‌گه‌ل خۆی ریک بی و برا کوژی و نه‌و خیلاقات و شتانه‌ له‌ناویات و سلیمانی وه‌هولێر یه‌که‌بگژی و نه‌وسا قسه‌ له‌وه‌ بکه‌ین چی بکه‌ین وچی نه‌که‌ین، ده‌بی واقیعی بین...

رامان: کتیشه‌ی شه‌ری ناوخۆ ره‌نگه‌ قوناغیکی کاتی بی، **مسعود محهمه‌د:** ناخۆ تاشه‌ری ناوخۆ ناواهی جارک نه‌و ته‌که‌ پارده‌ نه‌بی خانووت بی ناگوری، ده‌بی راوده‌ستی تاپارده‌ بی په‌یدا ده‌کری، یاخود خاوه‌ خواسته‌ نه‌خۆش پیت...

رامان: ناگری ئاماده‌یی وه‌رگه‌رین و بیسی لێ بکه‌ینه‌وه تا جیبه‌کمان له‌ناو نه‌و وه‌زعه‌دا هه‌بێ...؟

مسعود محهمه‌د: ئاره‌زووت لێ هه‌بێ ده‌توانی تینفکری، ده‌توانی خۆت خه‌ریک بکه‌ی به‌ ته‌فسییر و ته‌فکییر نه‌هه‌لن و ده‌سه‌هه‌لن و رۆشنبیری خۆتی بی ده‌وله‌مه‌ند بکه‌یت ده‌سته‌ خۆش بی، به‌لام به‌قه‌ناعه‌تم موخاوه‌له‌ مه‌که‌ به‌شکلێ عه‌مه‌لی خه‌ریکی نه‌و مه‌وووزعه‌ بین، چونکه‌ نه‌و به‌زه‌مه‌ فایده‌ی نییه، ئیلا مه‌گه‌ر نه‌و و ده‌زعی کورد چاک بی، نه‌و شه‌ره‌ جنتیوه‌ به‌زم و قسه‌ قۆرانه‌ نه‌وده‌ستی، نابێ خه‌یال له‌شتی خۆشکه‌له‌ بکه‌ینه‌وه... به‌خیر دوا‌ی به‌سه‌رچوونی په‌لی مندالبازاری قسه‌ی لێ بکری نه‌هه‌لن و ده‌سه‌هه‌لن...

رامان: نزیک بوونه‌وت هه‌یه له‌دنیا‌ی ته‌صوف؟

مسعود محهمه‌د: ته‌صوف وه‌ک موماره‌سه‌ هیچم نه‌کرده‌وه، به‌لام نه‌و گۆشه‌گیریه‌ و نه‌و بییرکرده‌وه‌ی قوولی به‌رده‌وام بۆ سالیکی و دووسال و ده‌سال و بیست سال وای کردووه که‌ شه‌فافیه‌تیکی لایه‌نی ته‌صوفی له‌مندا خه‌لق کردی.

رامان: هیچ نووسینت له‌و بواره‌ هه‌یه؟

مسعود محهمه‌د: نه‌خیر، به‌لام نه‌گه‌ر ریم هه‌بایه‌ ده‌متوانی شتیکی له‌سه‌ر نه‌و بایه‌ته‌ بنووسم، هه‌ندێ ته‌شعاری ته‌صوفی هه‌یه، له‌کن من لوتکه‌ی ئیبداعه‌...

رامان: یه‌ک دوو وتاری ئیوه له‌باری شعیری (مه‌حوی) بلاو

که ده بیښی نیسته کهس نازانې پاش مانگیتکی تر چی ده بیت، چاره نویس نادایاره.. نواعی قسمی سهیر ددبستی..

رامان: جه نابت وهک پيشتر باسماں کرد پایهخت به زور بواری روښنبري وهنوری داوه، پهک له بواران نه ونه ندهی ناگادارم و (لهگه شتی ژبانته) دا باست کردوهو به شتیکت بو ترخان کردوه، مهسه لهی گوزانی وموسیقیاوه و ثبعجابت به رانبر محمهده عه بدلولوه هاب ونوم که لشم دهر پروه، رات به رانبر گوزانی کوردی ونه م بارودوخه گوزانی کوردی چونه..؟

مسعود محمهده: قوریان گوزانی کوردی، هه لیهت (فی سلامه) به لام لووتکه کهی نللاوه بیسه..

رامان: رایهک هه بوو لم دوا یبه دا نللاوه بیسیان وهک گوزانی یا مه قامی کوردی نیلغا کردبوو نیسته گفترگوژی وا هیه که نللاوه بیسی مه قامی ره سه نی کوردی نییه.

مسعود محمهده: ماموستا باشتیکی دی لهو بواردوه باس بکه م، بهقناعه تی من عه ره بهکان که هاتن عیراقیان له دست ساسانییه کان دهر هینا، خوت دوزانی ساسانییه کان کشانه وه، چونه (نه هاوهند)، هه موو نه و لاتنه ی دهری بهغدا یه خه تی که کوردو فارس پیک دهگن له خوار که رکوک نهو خه ته چول بوو له فارس، تا کورده که رزا به ره خواریتر چوو. نیشتمانه کهی به رفراوان تریوو، نیجا لیتره مه به ستم پهک شته، نهودی سه رنج بدات له هه موو گوزانی کوردی روژناواو باکور، زهنگوله هه بی لهو خه تی ته ماسی وهختی خوی له بینی فارس و کورد هه بووه له باشووری (که رکوک) و (خانه قین) ته نیا لهو بی نهو زهنگوله یه هیه، به نیشتنای دیوی نیرائنی که کورده که لهگه ل فارسه که پیکه و دیه، دنا نهو لاتر بیی زهنگوله نیسه به لام نللاوه بیسی و خاوه کرو تیکه لکیش ونای نای و خورشیدی ناله واندا، زهنگوله هیه که جیرانه تی فارس ته نسیری بووه، تو به وه بلتی ره سه ن نییه تینیاگه م و نه منیش ناوای تینگه م که هینده ره سه نه، چونکه زهنگوله له گوزانی کوردی لهو ناوچه یه بووه که کوردو فارس به جیرانه تی پیش هه زارو سه سده سال تیندا ژباون.

رامان: ماموستا کتیبی گه شتی ژبانم کاتی خویشی به زنجیره بلاو کرایه وه لم دوا یبهش کرایه کتیب، رهنگه له بهر هوی سانسوزو ره قابه وه نندی شتت مابن، نایا ده توانی بیکه یته به دیلی یاداشتی ژبانته..؟

مسعود محمهده: وهختی خوی که داواکرا گه شتی ژبانم بنوسم نهو دمه له گوڤار دکانی عیراق ناوی مهلا مسته فاو نیبراهیم نه حمده وجهلال تاله بانو و عومره ده بابوه پارتی دیوکرات ونه وشتانه نه ده نووسران نیللا نه کهر جنیوتیکیان پی بدی، نیجا چون خوت له جنیودان قوتار بکه ی؟ چاره یه کم دوزیه وه: سهروکی چه کداران مهلا مسته فایه نندامه چالا که که جهلال تاله بانیه

سکرتیری حزب نیبراهیم نه حمده نهو لهو بابه تانه.. به عزتی شت قابیلی بلاو بوونه وه نه بوو، پهک له ههله قاتیش چاپ نه بوو

بوو، چونکه دوو ههلهقه ژماره پینجی وهر نه گرتیوو، که بوو بهگه شتی ژبانم له سوید نووسیان و چاپیان کرد، پهکیان بهر چاپ کهوت و پهکیان بهر چاپ نه کهوت، نیجا نهو ههلهقه بهش نیسته له چاپدا یه، نه لیه ته نهو شتانه م هه سووی رونکردوونه ته وه که بیگوزن و بنوسن مهلا مسته فاو نهو ها نهو ها، نیجا به عزتی

شتی که نه ده دکرا نهو کات بنیوسم پهک له وانه دانیشتن لهگه ل نووری پاشا که دانیشتنیکی دوو سه عاتی بوو نهو دشم نووسیوو شتی تریشم به زیاده وه نووسیوه رهنکه دووسه د لاپه ر پهک زیاد بکات و بگاته (۷۵۰) لاپه ره.

رامان: لهوکاته ی که جه نابت نه دما ی کاراو جیگری په که می سهروکی کوزبووی له کوزی زانیاری کورد له بهغدا پستان وایه له وسه رده مه دا لهو ی کارت کردوه نیشتیکتان کرد بی بو زمانی کوردی بوو زار او سازی که لئی رازی بن..؟

مسعود محمهده: ودلا خو زورمان زار اوه داناو، خو م کتیبم له سه ر داناو نه ونده ی که پیمان کرابی لهو دهسه لاته ی که هه بوو، بروا بکه هیه ته قصیریمان نه کردووه، بهلام به داخه وه برا په ساریه کان که و تنه عینا دیان به شکلیکی عه جایب، تا نهودی که یشته ناستیک شکاتیان برده لای بهر زترین ناستی حکومت ولهو ی منیان تا وانبار کرد که کوزم کردو ته لقیکی (ساواکی) نیران، به ده لیلی چی؟ به ده لیلی نهودی نهو کورده ناوارانه ی له نیران هوه هاتوون وک هیمن و جه ماعه تی دی، هه موو دهمی لای من، که نه وانه جاسووسی ساواکن.. نیجا چه ند جار ان له حکومت هوه لیکو لینه و دیان لهگه ل کردم، په ساریه کان خوا هه لئاگرتی کوتکیکی باشیان وه شان دو شتیکی باشیان دایه دست حکومت ومن لاکه وتم و دوا یی کوز گوزا وله مه جمعه ی عیلمی عیراقی بووه هه یسه ی کوردی.. دوا ی نهو هه یسه ی کوردیش نه ما..

رامان: نیسته پیت وایه نه کهر کوزی زانیاری کورد لیتره له کورده ستان دابه زری بتوانی نه رک و په یامی خوی به شتیه به کی باش به جی بکه یه نی به تاییه تی که لم وه زعه ی نه سرو که پاشا کهردانی زور له بواری نووسن و زمانی کوردی به دی ده کرتی؟

مسعود محمهده: که هاته لیتره پیش دوومانگ کاک مه مسعود ته کلیفی لی کردم، دوا یی دهر چوو وه زارده تی عه دلش لی تی داواکرا وه بو که لاله یه کی یاسای کوزی زانیاری، من به خو م ناکرتی شتی که به ده سه توه بگرم، چونکه نه کهر من قبولی شتیکی ره می بکه م ناتوانم بجمه وه بهغدا، ناشمو ی له بهغدا بیترمه وه، مالم لهو نییه، نیتر نهو فیکرده هیه، به نیسه بهت نه کادیای کوردی یان کوزی زانیاری کورد، یان هه رچی ناوی لی دهنی خو پیوندی به سیسه ته وه نییه، پیوندی ده بی به کوردا یه تی، نیجا سوله یمانی جیگه ی ترو هه موو ناو عیراق ده بی دهنی بگاتی، داخوا به شدار ده بی یان نا، نه کهر کردیان مالیان ناو بی، نه یان کرد ده جار مالیان ناو بی، به ته مام بهو بواردوه سه ردانیککی سلیمانی بکه م بزانه نهوان ده لیتن چی..

رامان: قسه ویاس کردنی نهو بواران نهی که جه نابت نووسینت تیندا هیه فراوان و زورن، گفترگوژ لهگه لتان تام و بی تاییه تی هیه رهنگه چه ند له وهش زیاتر ترخان بکه ی کتای نیه ت، بهلام بو نه وه ی له وه زیاتر ماندووت نه که ی نیسه له کتای نیه تم دیانه یه مسان زور سو یاست ده که ین

مسعود محمهده: مالتان ناو بی و منیش سو یاسی نهو موجامه له یه ی جه نابتان ده که م نیشتانه لالا له دواروژ یه کتر ده بیینه وه له وهختی خو شترو به پیست و بهر ده کت تر.

په یغینی: نازاد عه بدو لو واحد

**پیر هوی هیج که سیکم نه کردووه، به لام هه ر نیکر دیهک
به لامه وه به ریز بووبی، منیش ریزم لیتناوه**